

Mjölkomlor

Mjölkomlor *Chrysomyxa woroninii* i Färna Ekopark, Skinnskatteberg.
14/5 2014. Foto: Einar Marklund

Häromdagen vid en promenad i Färna ekopark stötte jag på något som påminde mig om min barndom. En liten granplanta på skogsbilvägkanten hade lysande gula toppskott. Min far som var byskollärare i en liten by i norra Västerbotten visade oss barn på många av naturens märkvärdigheter och hade bland annat lärt oss att de gula skotten var ätbara och dessutom nyttiga. Inte alltför sällan hittade man och tuggade i sig ”mjölkumlen”, mjöliga i konsistensen och med nästan lite sötaktig smak. När man läste biologi tog man naturligtvis rätt på vad det var men sedan har jag inte ägnat ”mjölkumlen” en tanke på närmare 50 år och antagligen därför inte heller sett röken/mjölet av dem fast de sannolikt finns lite här och var.

Mjölkomlor eller mjölkomror (=mjölkottar) som det heter i uppslagsverken är en rostsamp, *Chrysomyxa woroninii* (=Woronins guldslem), med intressant livscykel. Som många andra rotsvampar är den värdväxlare med ett stadium på skvattram och ett stadium på gran, där den angriper årsskotten på framför allt yngre granar. Bland skogsfolk är den därför känd som en potentiell skadegörare. Granskotten infekteras på hösten av sporer från svampens skvattramstadium och på våren utvecklas

mjölkornorna som är stärkelsesrika, möjligen nyttiga och i alla fall inte farliga att äta. Har svårt att tro att den kan vara något allvarligt hot mot skogsbruket!

Det har inte varit så lätt att koppla ihop de skilda stadierna hos rostsamparna till samma art, därför har skålroststadiet på gran, komlorna, tidigare haft ett eget vetenskapligt namn, passande nog *Aecidium coruscans* (lat. *coruscans* = lysande)

Någon annan som har erfarenhet av mjölkornor. Det vore intressant att få veta om den verkligen är ovanlig i våra trakter. Värdväxterna är ju vanliga. I Artportalen finns inga andra rapporter. Den borde finnas på fler ställen i länet och i Surahammars kommun. Den lär ha utbredning över hela landet. Kommentera gärna här på hemsidan om du har sett och känner till företeelsen i fråga och rapportera i Artportalen om du hittar den. Smaka gärna på komlorna! Svampen lär inte vara utrotningshotad.

Einar Marklund